

Veit, telefon og post (Ane Sivertsen)

Veien innover til Alvenes gikk det tregt å få ferdig, men da jeg begynte på realskolen i 1956, gikk det skolebuss og melkebil så langt som til gjerdet, skillet mellom innmark og utmark. Folk bar melkespannene på ryggen i en meislignende bærearbeid de hadde laget. Det var nok en stor forbedring at de slapp å separere melka og lage smør.

Telefonen var tidligere ute i grenda vår enn veien. Jeg tror den kom mot slutten av 40-tallet. Jeg kan så vidt huske telefonarbeidere, kanskje heter det linjearbeidere, som drev og satte opp isolatorer på stolpene, som stod der fra før, for jeg mener de hadde telefon med Saga allerede. Det skulle installeres ett telefonapparat i Alvenes, sannsynligvis var det ikke kapasitet til mer enn det ene. Fordi Vika var den midterste gården, var det de som fikk telefonen, så alle som ville ringe, måtte gå dit. Hadde noen bruk for å nå oss, kom de med bud fra Vika. Det var jo greit så lenge det var noen til stede i huset der når det ringte, hvis ikke, kunne det gå lang tid før vi fikk beskjed. Men i gamle dager bestilte man tid når man ville snakke (kanskje det først og fremst gjaldt rikstelefon), og man fikk også beskjed om at f.eks. klokka 17.00 ville man få telefon, så da måtte man være til stede.

Telefonnettet var dårlig utbygd så det var viktig å smøre seg med tålmodighet. Telefonen i Alvenes var en stor forbedring. Tidligere måtte man gå til Lakså for å ringe eller noen fra stasjonen der kom med bud hvis noen ringte til oss. Da måtte vi betale budet som kom med beskjeden, og dessuten tok det mye tid. Det skulle ennå gå mange mange år før hver husstand fikk sitt eget telefonapparat.

Postverket spilte en veldig viktig rolle når det gjaldt kommunikasjon i gamle dager. Størsteparten av all forbindelse mellom mennesker, både privat og offentlig, foregikk pr. post. Man skrev brev til slekt og venner, til offentlige myndigheter, og bestillinger til forretninger av alle slag. Man holdt seg orientert om hva som skjedde rundt omkring i verden både nært og fjernt, gjennom avisene. Jeg husker vi fikk post tre ganger i uka, og den ble servert oss på kjøkkenbordet av postmann Karstein Underdahl. Han syklet og gikk den tunge veien i all slags vær året rundt. Han måtte være temmelig sliten når han kom til oss etter marsjen fra Nordfold med sekken full av post og hadde vært innom i mange hus på veien. Deretter skulle han innover til Stevika og så heim igjen. I lang tid hentet både de aller nærmeste naboene og Heimigards-folk posten sin hos oss.

Heime hos meg snakket de om at postmannen så sliten ut, særlig når været var riktig utrivelig og føret ekstra slitsomt. Da husker jeg mamma kunne si: I dag må jeg gi Karstein kaffe, det er så lenge siden sist, og det er så fælt vær. Og så fikk han kaffen servert på kjøkkenbordet der han ellers satt og fordelte post, ordnet med penger og skrev i kvitteringsbøker. I kvitteringsbøkene ble alle verdisendinger ført inn med dato, og postmannen bekreftet med sin underskrift, kanskje også stempel.

Postmannen hadde en svært viktig funksjon i bygda. Han var et slags bindeledd mellom oss og verden utenfor. Vi gledde oss til de dagene han kom, for det var forventninger knyttet til hva han kunne ha med seg i sekken sin. Det var koselig å få brev enten de kom fra bestemor eller fra Amerika.

Brev og pakker fra Amerika

Amerikabrevene var helst fra pappas tante Tine i South Bend, en bitteliten by ved Stille-havskysten i staten Washington. Brevene fra Tine var alltid innholdsrike og handlet for en stor del om familien hennes. Hun fortalte om besøk heime hos seg og Louis, og om reiser de to foretok til slekt og venner. Vi fikk ofte greie på hva de spiste ved forskjellige anledninger, for hun var veldig opptatt av mat og flink på kjøkkenet. Arkene fra Tine var tettskrevet alle veier, det var så mye hun skulle fortelle. Hun var også ivrig til å legge ved bilder i brevene. Begivenheter som brylluper og sølv- og gullbrylluper, ble behørig beskrevet og avfotografert. Så på den måten fikk vi også delta i feiringen.

Hun sendte også mange utklipp fra aviser, for familiebegivenheter ble gjerne omtalt i lokalavisene. Hun syntes nok det var stor stas å sende oss informasjon om Henry Jackson, som først var medlem av Kongressen og senere ble senator. Gjennom Tines brev fikk vi inntrykk av at amerikanerne stadig var på farten, og de *gikk* alltid enten de skulle til naboen eller et sted langt borte. I det hele tatt var det mange pussigheter ved språket i brevene som vi undret oss litt over, eller kanskje hadde litt moro med. Men etter et langt liv i USA var det ikke rart at Tine blandet inn engelske ord i norsken. Hun kunne også bøye f.eks. engelske verb som norske eller omvendt. Da jeg fikk møte Tine heime hos oss i Alvenes og senere i hennes heim i South Bend, så jeg sammenhengen mellom brevene hennes og hennes «talegaver».

Det kom også pakker fra Amerika, for der borte visste de jo at det var mangel på allslags varer i Norge etter krigen. Det var helst klespakker vi fikk fra Tine, både fine, brukbare plagg og noen litt spesielle. Mamma fikk flere plagg hun brukte mye. Skotøy var det vanskelig å få tak i, så den gangen det var sko i en pakke, var det særlig velkomment. Men de samme skoene skapte litt problemer for meg. De var brune og antagelig litt pyntet, og jeg mente det var jentesko. Jeg var sannsynligvis den eneste som passet dem, og jeg trengte sko. De voksne ville ha meg til å gå med dem, de syntes ikke de var så spesielle at jeg ikke kunne bruke dem. Så tok jeg mot til meg og gikk ut med Amerika-skoene til tross for mye skepsis. Jeg husker jeg hadde dem på meg nede i fjæra, og jeg ble antagelig ertet, for jeg prøvde visst å skjule dem så godt jeg kunne. Seinere ble nok ikke Amerika-skoene brukt. At klær og sko fra USA var brukt, spilte naturligvis ingen rolle for oss, det skulle bare mangle. Det var mange som fikk klespakker fra slektninger i Amerika, og det var sikkert til stor hjelp for de fleste.

---- * ----

Denne teksten, som har noen avsnitt av nokså privat karakter, er skrevet til mine barn og barnebarn. Men fordi noen mener at innholdet kan ha interesse for folk utenfor familien, syns jeg det er greit at den tas med på Alvenes-sida.

Arne S